

OPIS MODUŁU KSZTAŁCENIA

I. Informacje ogólne

1. Nazwa modułu kształcenia: **Psychologia rozwoju człowieka**
2. Kod modułu kształcenia: **24-PCDL-ROZ**
3. Rodzaj modułu kształcenia: **obowiązkowy**
4. Kierunek studiów: **Praca Socjalna**
5. Poziom studiów – **I stopień**
6. Profil studiów: **ogólnoakademicki**
7. Rok studiów – **I rok**
8. Rodzaje zajęć i liczba godzin – **stacjonarne – 30W**
9. Liczba punktów ECTS - **3**
10. Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy, adres e-mail wykładowcy (wykładowców) / prowadzących zajęcia: dr Monika Frąckowiak - Sochańska, monikafs@amu.edu.pl
11. Język wykładowy – **j. polski**
12. Zajęcia / przedmiot prowadzone zdalnie (e-learning): **nie**

II. Informacje szczegółowe

1. Cel (cele) modułu kształcenia

C1	Przekazanie podstawowych pojęć z zakresu psychologii rozwoju człowieka oraz wiedzy na temat teorii rozwoju człowieka.
C2	Przekazanie wiedzy o specyfice poszczególnych faz rozwoju człowieka w cyklu życia.
C3	Przekazanie wiedzy o metodach badań w zakresie psychologii rozwoju człowieka.
C4	Przekazanie wiedzy o mechanizmach i dynamice rozwoju poszczególnych funkcji psychicznych.
C5	Przekazanie wiedzy na temat zaburzeń rozwojowych na poszczególnych etapach cyklu życia.
C6	Rozwinięcie umiejętności analizowania wpływu czynników środowiskowych (w tym społeczno – kulturowych) oraz biologicznych na rozwój człowieka oraz ukształtowania umiejętności rozumienia powiązań między w/w czynnikami.
C7	Rozwinięcie umiejętności określania środowiskowych czynników stymulujących i hamujących rozwój w poszczególnych aspektach funkcjonowania jednostki.

2. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych (jeśli obowiązują):

Brak.

3. Efekty kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych dla modułu kształcenia i odniesienie do efektów kształcenia dla kierunku studiów

Symbol EU dla zajęć/przedmiotu	Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia EU student/ka:	Symbole EK dla kierunku studiów
ROZ_01	definiuje podstawowe pojęcia z zakresu psychologii rozwoju człowieka	K_W01

ROZ_02	odtworza najważniejsze teorie rozwoju człowieka	K_W01
ROZ_03	rozdziła metody badań w zakresie psychologii rozwoju człowieka	K_W01
ROZ_04	opisuje kolejne fazy rozwoju człowieka w cyklu życia	K_W01
ROZ_05	potrafi scharakteryzować rozwój poszczególnych funkcji psychicznych	K_W01
ROZ_06	potrafi scharakteryzować objawy poszczególnych zaburzeń rozwojowych	K_W01
ROZ_07	analizuje relacje pomiędzy biologicznymi a środowiskowymi czynnikami determinującymi rozwój	K_W01
ROZ_08	potrafi diagnozować środowiskowe czynniki stymulujące i hamujące rozwój w poszczególnych aspektach funkcjonowania jednostki na poszczególnych etapach rozwoju	K_W03, K_W05, K_W07, K_W28, K_W31, K_K06, K_K12
ROZ_09	wykorzystuje wiedzę z psychologii rozwoju człowieka w formułowaniu rozwiązań z zakresu pracy socjalnej uwzględniając możliwości i ograniczenia adresatów wynikające z określonej fazy rozwoju w cyklu życia.	K_W07, K_U01, K_U09, K_K08

4. Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się (EU) z odniesieniem do odpowiednich efektów uczenia się (EU) dla zajęć/przedmiotu

Treści programowe dla zajęć/przedmiotu:	Symbol EU dla zajęć/przedmiotu
Podstawowe pojęcia psychologii rozwoju człowieka. Periodyzacja rozwoju człowieka. Metody badań w psychologii rozwoju człowieka.	ROZ_01, ROZ_03
Rola czynników biologicznych i środowiskowych w rozwoju człowieka. Rola kryzysów życiowych w rozwoju człowieka.	ROZ_01, ROZ_07
Teoria rozwoju psychoseksualnego Freuda.	ROZ_02, ROZ_04, ROZ_05, ROZ_07
Teoria rozwoju psychospołecznego Eriksona.	ROZ_02, ROZ_04, ROZ_05, ROZ_07
Teoria rozwoju poznawczego Piageta.	ROZ_02, ROZ_04, ROZ_05, ROZ_07
Kulturowo – historyczna teoria rozwoju Wygotskiego.	ROZ_02, ROZ_04, ROZ_05, ROZ_07

Teoria rozwoju moralnego Kohlberga.	ROZ_02, ROZ_04, ROZ_05, ROZ_07
Rozwój człowieka w okresie prenatalnym (najważniejsze zmiany rozwojowe, zaburzenia rozwojowe – zespół FAS i FAE, wspomaganie rozwoju).	ROZ_04, ROZ_05, ROZ_06, ROZ_07, ROZ_08, ROZ_09
Wczesne dzieciństwo (charakterystyka rozwojowa i zaburzenia rozwojowe diagnozowane w tym okresie – spektrum zaburzeń autystycznych).	ROZ_04, ROZ_05, ROZ_06, ROZ_07, ROZ_08, ROZ_09
Średnie dzieciństwo (charakterystyka rozwojowa i zaburzenia rozwojowe diagnozowane w tym okresie – zespół nadpobudliwości psychoruchowej z deficytem uwagi – ADHD; ADHD a nadpobudliwość reaktywna, wspomaganie rozwoju).	ROZ_04, ROZ_05, ROZ_06, ROZ_07, ROZ_08, ROZ_09
Późne dzieciństwo - charakterystyka rozwojowa, wspomaganie rozwoju.	ROZ_04, ROZ_05, ROZ_06, ROZ_07, ROZ_08, ROZ_09
Adolescencja (charakterystyka rozwojowa i wybrane zaburzenia diagnozowane w tym okresie, wspomaganie rozwoju).	ROZ_04, ROZ_05, ROZ_06, ROZ_07, ROZ_08, ROZ_09
Wczesna dorosłość - charakterystyka rozwojowa i czynniki ryzyka zaburzeń psychosomatycznych, wspomaganie rozwoju.	ROZ_04, ROZ_05, ROZ_06, ROZ_07, ROZ_08, ROZ_09
Średnia dorosłość - charakterystyka rozwojowa i czynniki ryzyka zaburzeń psychosomatycznych.	ROZ_04, ROZ_05, ROZ_06, ROZ_07, ROZ_08, ROZ_09
Późna dorosłość (charakterystyka rozwojowa i zaburzenia diagnozowane w tym okresie –wspomaganie rozwoju i kompensowanie pojawiających się deficytów).	ROZ_04, ROZ_05, ROZ_06, ROZ_07, ROZ_08, ROZ_09

5. Zalecana literatura:

Literatura obowiązkowa:

- 1) Brzezińska A., Janiszewska – Rain J. (2005) *W poszukiwaniu złotego środka. Rozmowy o rozwoju człowieka*, Kraków: Wydawnictwo „Znak”
- 2) Birch A., Malim T. (1998) *Psychologia rozwojowa w zarysie. Od niemowlęstwa do dorosłości*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN
- 3) Przetacznik – Gierowska M., Tyszkowa M. (2006) *Psychologia rozwoju człowieka. (t.1) Zagadnienia ogólne*, Warszawa:Wydawnictwo Naukowe PWN
- 4) *Psychologia rozwoju człowieka (t. 2). Charakterystyka okresów życia człowieka*, (2000), pod red. B. Harwas – Napierały i J. Trempały, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN
- 5) *Psychologia rozwoju człowieka (t. 3).Rozwój funkcji psychicznych*, (2000), pod red. B. Harwas – Napierały i J. Trempały, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN

Literatura uzupełniająca:

- 1) Erikson, E.H. (1997). *Dzieciństwo i społeczeństwo*, Poznan: Rebis
- Gerstman, S. (1986). *Rozwój uczuć*. Warszawa: WSiP
- 2) Ilg, F.L., Bates, A.L., Baker, S.M. (1994). *Rozwój psychiczny dziecka – od 0 do 10 lat*. Gdańsk: GWP
- 3) Piaget, J. (1981). *Równoważenie struktur poznawczych*, Warszawa: PWN; Piaget, J., Inhelder, B. (1993). *Psychologia dziecka*, Warszawa: WNPWN
- 4) Schaffer, H.R. (1981). *Początki uspołecznienia dziecka*. Warszawa: PWN
- 5) Sek, H. (1990). *Kryzys wieku średniego a funkcjonowanie w społecznych rolach rodzinnych*. (w:) M.Tyszkowa (red.), „Rodzina a rozwój jednostki”. Poznan: CPBP
- 6) Shugar, G., Smoczynska, M. (1980). *Badania nad rozwojem języka dziecka*. Warszawa: PWN
- 7) Szuman, S. (1985). *Geneza przedmiotu*. (w:) „Dzieła wybrane” t. 1. Warszawa: WSiP
- 8) Tomasello, M. (2002). *Kulturowe źródła ludzkiego poznawania*, Warszawa: PIW
- 9) Trempała, J. (1988). *Rozumowanie w okresie wczesnej dorosłości*. Warszawa - Poznan: PWN
- 10) Tyszkowa, M. (1990). *Aktywność i działalność dzieci i młodzieży*. Warszawa: WSiP
- 11) Wygotski, L.S. (1971). *Wybrane prace psychologiczne*, Warszawa: PWN
- 12) Wygotski, L.S. (1978). *Narzędzie i znak w rozwoju dziecka*. Warszawa: PWN
- 13) Zazzo, R. (1978). *Przywiązanie*. Warszawa: PWN
- 14) Zimbardo Ph., Gerrig R. (2006) *Psychologia i życie*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, rozdz. 10 „Rozwój człowieka w ciągu całego życia”, s. 308 – 351

III. Informacje dodatkowe

1. Metody i formy prowadzenia zajęć umożliwiające osiągnięcie założonych EU (proszę wskazać z proponowanych metod właściwe dla opisywanych zajęć lub/i zaproponować inne)

Metody i formy prowadzenia zajęć	X
Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień	X
Wykład konwersatoryjny	X
Wykład problemowy	X
Dyskusja	
Praca z tekstem	
Metoda analizy przypadków	
Uczenie problemowe (Problem-based learning)	
Gra dydaktyczna/symulacyjna	
Rozwiązywanie zadań (np.: obliczeniowych, artystycznych, praktycznych)	
Metoda ćwiczeniowa	
Metoda laboratoryjna	
Metoda badawcza (dociekania naukowego)	
Metoda warsztatowa	
Metoda projektu	
Pokaz i obserwacja	
Demonstracje dźwiękowe i/lub video	X
Metody aktywizujące (np.: „burza mózgów”, technika analizy SWOT, technika drzewka decyzyjnego, metoda „kuli śniegowej”, konstruowanie „map myśli”)	
Praca w grupach	
Inne (jakie?) -	
...	

2. Sposoby oceniania stopnia osiągnięcia EU (proszę wskazać z proponowanych sposobów właściwe dla danego EU lub/i zaproponować inne)

Sposoby oceniania	Symbole EU dla zajęć/przedmiotu								
	ROZ_ 01	ROZ_ 02	ROZ_ _03	ROZ_ _04	ROZ_ _05	ROZ_ _06	ROZ_ _07	ROZ_ _08	ROZ_ _09
Egzamin pisemny	x	x	x	x	x	x	x	x	X
Egzamin ustny									
Egzamin z „otwartą książką”									
Kolokwium pisemne									
Kolokwium ustne									
Test									
Projekt									
Esej									
Raport									
Prezentacja multimedialna									
Egzamin praktyczny (obserwacja wykonawstwa)									
Portfolio									
Inne (jakie?) -									
...									

3. Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny zajęć (wg planu studiów) z nauczycielem		30
Praca własna studenta*	Przygotowanie do zajęć	
	Czytanie wskazanej literatury	30
	Przygotowanie pracy pisemnej, raportu, prezentacji, demonstracji, itp.	
	Przygotowanie projektu	
	Przygotowanie pracy semestralnej	
	Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	30
	Inne (jakie?) -	
	...	
SUMA GODZIN		90
LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA ZAJĘĆ/PRZEDMIOTU		3

* proszę wskazać z proponowanych przykładów pracy własnej studenta właściwe dla opisywanych zajęć lub/i zaproponować inne

4. Kryteria oceniania wg skali stosowanej w UAM:

bardzo dobry (bdb; 5,0):
dobry plus (+db; 4,5):
dobry (db; 4,0):
dostateczny plus (+dst; 3,5):
dostateczny (dst; 3,0):
niedostateczny (ndst; 2,0):

Egzamin pisemny zawierający pytania otwarte o charakterze problemowym oraz pytania testowe jednokrotnego wyboru. Maksymalna liczba punktów wynosi: 28 punktów. Aby uzyskać pozytywny wynik należy zdobyć co najmniej 50% maksymalnej liczby punktów, czyli 14.

Progi punktowe przedstawiają się następująco:

bardzo dobry (bdb; 5,0): 26-28 punktów
dobry plus (+db; 4,5): 23-25 punktów
dobry (db; 4,0): 20-22 punktów
dostateczny plus (+dst; 3,5): 17-19 punktów
dostateczny (dst; 3,0): 14-16 punktów
niedostateczny (ndst; 2,0): 13 punktów i mniej